

Kultur und Begegnung über Grenzen

Kultura a setkávání přes hranice

Luhe-Wildenau

Maria Kulm /
Chlum Sv. Maří

Luhe-Wildenau – Maria Kulm / Chlum Sv. Maří

Markt Luhe-Wildenau 2019

Klassik

+ Folk am Tor

in >> **Luhe** <<

am Sonntag, den 30. Juni '19

17:00 Uhr

„Karel Gott“

aus Maria Kulm u. Königsberg (Šarkani)

am Histor. Marktplatz in Luhe

>> Lieder von Karel Gott und traditionelle „Gipsy-Roma-Musik“ <<

>> Kein Eintritt!!! <<

Es freuen sich auf Ihr Kommen:
Markt Luhe-Wildenau,
Vereinskartell Luhe,
LuheKulTour, DiePolottis;
349er-Rockbar, Torstüberl

Ziel ETZ | Cil EÚS
Freistaat Bayern –
Tschcheische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

Europäische Union
Evropská unie
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj

„Kultur und Begegnung über Grenzen“

Inhalt:

Geschichte der Maria Kulmer Wallfahrt
(H. Baumann)

Intention und Gedanken zur Fußwallfahrt
Maria Kulm (Chr. Schwab)

Der ritterliche Orden der Kreuzherren mit
dem Roten Stern
(Bgm. Dr. K.-H. Preiße)

Begegnungen über Grenzen
(H. Baumann)

Die alte Gemeinde Maria Kulm
(Bgm. M. Hrůza)

Der alte Markt Luhe
(Bgm. Dr. Preiße)

Projekt Revitalisierung der
Wallfahrtskirche und
Propstei

Die Gruppe Šarkani:
Der „Karel Gott von Maria Kulm“
(T. Pospíšil)

Beerdigung S.E. Großmeister Pater
Jiří Kopejsko, O. Cr. (Bgm. Dr. Preiße)

„Kultura a setkávání přes hranice“

Obsah:

Historie pěší poutě do Chlumu Svaté
Maří (H. Baumann)

Postřehy a myšlenky k pěší pouti
Chlumu Svaté Maří (Chr. Schwab)

Rytířský řád Křižovníci s červenou
hvězdou (Bgm. Dr. K.-H. Preiße)

Přeshraniční setkávání
(H. Baumann)

Stará obec Chlum Svaté Maří
(Starosta M. Hrůza)

Starý Markt Luhe (Bgm. Dr. Preiße)

Projekt Revitalizace poutního kostela
a probošství

Skupina Šarkani: „Karel Gott z
Chlumu svaté Máří“
(T. Pospíšil)

Pohřeb J.M. Jiřího
Kopejska O.Cr. (Bgm. Dr. Preiße)

Geschichte der Maria Kulmer Fußwallfahrt

Maria Kulm ist der größte und bekannteste Wallfahrtsort in Westböhmen. Er liegt auf halbem Weg zwischen Eger und Falkenau. In früherer Zeit pilgerten das ganze Jahr hindurch Wallfahrer nach Maria Kulm, doch der Hauptkonkurstag war das Pfingstfest. Alten Beschreibungen nach kamen bis zu 70.000 Wallfahrer aus den Bezirken Eger,

Falkenau, Karlsbad, Marienbad, Tepl, Luditz, Plan, Tachau, Mies, Asch, Bischofteinitz, Graslitz, Neudek und St. Joachimstal. Auch aus zahlreichen Orten der Oberpfalz und aus Oberfranken kamen noch im 19. Jahrhundert alljährlich sehr große Wallfahrtsprozessionen, zu denen sich häufig mehrere Gemeinden zusammentaten. Anfang des 20. Jahrhunderts übernahm Johann Lukas, bekannt als der „Stoabauer von Tröglersricht“, von seinem Vater das Amt des Wallfahrtsleiters aus der Weiden Gegend. Alljährlich führte er am Freitag vor Pfingsten die Wallfahrer von dem St. Nikolauskirchlein bei Floss nach Loreto bei Altkinsberg. Dort wurde der große Kreuzweg gebetet, in den vielen Kapellen übernachtet und anderntags mit vielen anderen Wallfahrtsgruppen nach Kulm weitergezogen, wo das Pfingstfest mitgefeiert wurde. Bereits am Sonntag Mittag wurde der Rückweg angetreten. Bis heute gibt es das Sprichwort: „Leit gibt's wai z'Pfingsten in Kulm!“ Trotz des Wallfahrtsverbotes in der NS-Zeit wurde noch 1942 nach Maria Kulm gepilgert. Doch bereits beim Weggang war die Ortspolizei zugegen. Beim Rückweg musste die Prozession aufgelöst werden und der Stoabauer versteckte sich mit dem „Tröglersrichter Vortragekreuz“ im Wald, um einer drohenden Verhaftung zu entgehen. 1943/44 pilgerte nur noch eine kleine Gruppe ohne Kreuz nach Maria Kulm. Im weiteren Fortgang des Krieges und der anschließenden Zeit des „Eisernen Vorhangs“ konnte die Wallfahrt aus

der Oberpfalz nach Maria Kulm nicht fortgesetzt werden. Doch allen Besuchern seiner Gaststätte und seinen Enkelkindern erzählte der Stoabauer bis zu seinem Tod 1974 von der Kulmer Wallfahrt. In weiser Voraussicht besang er sogar eine Kassette mit den alten Liedern aus der Wallfahrt, und sein Vorbetbuch, mit Tinte in altdeutscher Schrift geschrieben, wurde nebst alten Wallfahrtsandenken von Familie Lukas immer in Ehren gehalten. So bildete sich zusammen mit den beiden Enkelinnen des Stoabauern gleich nach der Grenzöffnung eine Gruppe, die gemeinsam beschloss, die Wallfahrt nach alter Tradition wieder aufzunehmen. Die gesammelten Wallfahrtsgebete und -lieder wurden neu gefasst, der alte Wallfahrtsweg erkundet. So machte sich im September 1990 die erste Wallfahrtsguppe mit 30 Teilnehmern von St. Quirin zum böhmischen Hochfest der Gottesmutter „Den Panny Marie“ auf den Weg. Seit 1990 treffen sich nun die Wall-

fahrer jedes Jahr Ende September/Anfang Oktober in St. Quirin um wieder nach Maria Kulm aufzubrechen. Die Anzahl der Teilnehmer hat sich in den vergangenen Jahren mehr als verzehnfacht. Wir gedenken in besonderer Weise aller Wallfahrer, die seit der Wiederaufnahme der Fußwallfahrt nach Maria Kulm ab 1990 aus unserer Gemeinschaft verstorben sind. In unser Gebet schließen wir alle Wallfahrer ein,

Historie pěší poutě do Chlumu Svaté Maří

die vor uns den Wallfahrtsweg nach Maria Kulm gingen und von der Ewigkeit her unsere Wallfahrt begleiten. Folgendes Gebet wurde von Herbert Baumann, Weiden i. d. Opf., geschrieben und bei der Außenrestauration 1993 in die rechte vergoldete Kirchturmkugel eingeschlossen: Heilige Gottesmutter Maria, unsere liebe Frau von Maria Kulm. Seit langer Zeit blickst du mit dem Jesuskind auf deinem Arm herüber in unsere Heimat. Wir sind nach der langen Zeit des 2. Weltkrieges und des Eisernen Vorhangs nach der Grenzöffnung wieder aufgebrochen, um nach alter Tradition alljährlich zu Fuß dein Gnadenbild in Maria Kulm aufzusuchen und dich um deine Hilfe zu bitten. Wir empfehlen dir die Menschen, die zu dir kommen. Breite deinen Segen aus über ihr Land. Verleihe uns und unseren Nachkommen Frieden und lass uns nach der irdischen Pilgerzeit einmal für immer bei dir sein.

In dankbarer Verbundenheit konnten wir ein kleines bisschen mithelfen, dass dein Heiligtum in neuem Glanz erstrahlt.

Herbert Baumann

Chlum Svaté Maří je největší a nejznámější poutní místo západních Čech. Leží na polovině cesty mezi Chebem a Sokolovem. V dřívější době zde putovali poutníci v průběhu celého roku, ale hlavním dnem byl svatodušní svátek. Podle starších zdrojů sem přicházelo až 70.000 poutníků z okresů Cheb, Sokolov, Karlovy Vary, Mariánské Lázně, Teplá, Planá, Tachov, Stříbro, Aš, Kraslice, Nejdek a Jáchymov. Také z mnoha míst Horní Falce sem přicházela v 19. století poutní procesí, ke kterým se často přidávaly mnohé další obce. Začátkem 20. století převzal Johann Lukas, známý jako „Stoabauer von Trogliersricht, funkci poutního vůdce weidenské oblasti od svého otce. Každoročně v pátek před svatodušním svátkem vedl poutníky z kostela Sv. Mikuláše u Flossu k loretě u Kynšperku. Tam se modlila velká křížová cesta. Přespávalo se v mnoha kaplích a další den se pak putovalo spolu s dalšími skupinami poutníků do Clumu, kde se společně slavil svatodušní svátek. Vždy v neděli se nastoupilo na zpáteční cestu. Do dneška platí rčení: „Svatodušní svátek v Chlumu bolí“. I přes zákaz poutí v období nacionálního socialismu se do Chlumu Sv. Maří dále putovalo. Při návratu se ale do cesty stavěla místní policie, procesí se muselo rozpustit a vůdce procesí s křížem se schovával v lese, aby se vyhnul zatčení. 1943/44 putovaly do Chlumu Sv. Maří jen malé skupiny a to bez kříže. V dalším průběhu války a následně v období „železné opony“ se nemohlo v poutích

z Horní Falce do Chlumu Sv. Maří pokračovat. Přesto vyprávěl Stoabauer všem návštěvníkům jeho hospody a jeho vnoučatům o Chlumské pouti až do jeho smrti v roce 1974. V moudré předvídavosti nazpíval dokonce i kazetu se starými písněmi z poutě a ve staroněmeckém písmu napsal modlitební knihu, kterou rodina Lukas s úctou uchovává dodnes. Hned po znovuotevření hranic se tak vytvořila spolu s oběma vnučkami Stoabauera skupina, která se rozhodla starou tradici poutě vzkřísit. Sesbírané poutní modlitby a písně se nově upravily, stará poutní cesta se znovu prozkoumávala. A tak se v září roku 1990 vydala na cestu skupina 30 účast-

níků ze St. Quirinu na oslavy české slavnosti Matky Boží „Den Panny Marie“. Od roku 1990 se teď setkávají každým rokem koncem září/začátkem října poutníci v St. Quirinu, aby znovu vyrazili na cestu do Chlumu Svaté Maří. Počet účastníků se za posledních let více než zdesetinásobil. Vzpomínáme s úctou na poutníky z naší společnosti, kteří v době od obnovení pěší poutě do Chlumu Svaté Maří zemřeli. Do naší modlitby zahrnujeme i všechny poutníky, kteří se před námi na pouť do Chlumu Sv. Maří vydávali a z věčnosti naši pouť dále doprovázejí. Herbert Baumann, Weiden i.d. Opf., napsal následující modlitbu, která byla při venkovním restaurování uz-

amčena do pravé pozlacené kostelní kope: Svatá Marie Matko Boží, naše milá Paní z Chlumu Svaté Maří. Již dlouho shlížíš s Jezulátkem v náručí směrem do naší domoviny. Vydali jsme se po dlouhém čase 2. světové války a čase železné opony opětovně po znovuotevření hranic na cestu, abychom dle staré tradice každoročně navštívili tvůj milosrdný obraz v Chlumu Sv. Maří a poprosili tě o tvou pomoc.

Prosíme tě za všechny, kteří k tobě přichází. Poskytni požehnání celé jejich zemi. Propůjč nám a všem následníkům pokoj a mír a dovol nám po této pozemské pouti býti navěky při tobě.

V děkovné pokoře bychom mohli trochu pomoci, aby se tvá svatost rozzářila novým leskem.

Herbert Baumann

Intention und Gedanken zur Fußwallfahrt Maria Kulm

Liebe Leserinnen und Leser, liebe Pilger,

ich möchte Ihnen einen kurzen Einblick in die Wiederaufnahme der Wallfahrt nach Maria Kulm geben, welche meine Schwester und ich seit 1990 an mit leiten. Als wir Kinder waren, lauschten wir

oft den Erzählungen unseres Großvaters über die Wallfahrt nach Maria Kulm. Er hatte das Amt des Pilgerführers von seinem Vater 1912 übernommen. Unser Opa konnte so anschaulich erzählen. Jede kleinste Kleinigkeit und jedes Detail genau schildern. Wir saßen ganz gebannt neben ihm und lauschten seinen Erzählungen. Sie kamen aus tiefstem Herzen und seine Wehmut floss in uns über. Immer wenn er davon erzählte, konnte er seine Tränen nicht zurück halten. Diese ergreifenden Momente werden wir nie vergessen. Verantwortungsbewusst hat unsere Mutter alle Wallfahrtsutensilien sorgfältig aufbewahrt. Dies waren sein handgeschriebenes Gebetbuch, das Wallfahrtskreuz, die Ordnerabzeichen und viele Gnadenandenken. Im hohen Alter hat unser Großvater eine Kassette mit den alten Wallfahrtsliedern besungen,

welche ebenfalls sorgfältig aufbewahrt wurde. Er wollte, dass diese alten Wallfahrtslieder nicht verloren gehen.

Als 1989 die Grenze fiel, verspürten wir einen unsagbaren Drang diese Wallfahrtsstätte, die wir aus den Erzählungen unseres Großvaters schon allzu gut kannten, selbst aufzusuchen und die alte böhmische Fußwallfahrt wieder aufleben zu lassen. Mit Freude gingen wir an diese Aufgabe heran. Mit einer Gruppe von acht Personen erkundeten wir teils mit dem Auto oder mit dem Rad Wegstrecken, nach den Erzählungen des Großvaters, da wir den gleichen Weg gehen wollten wie unsere Vorfahren. Mit den alten Gebeten aus seinem handschriftlichen Gebetbuch und mit den selbst besungenen Liedern kombiniert mit neuen Gebeten gestalteten wir unsere Gebetseinheiten. Bei unserer 1. Wallfahrt gingen 25 Pilger mit. Es war eine sehr beeindruckende und ergreifende Wallfahrt, jedoch spürten wir auf tschechischer Seite sehr wohl die Ablehnung der Bevölkerung. Mütter holten ihre Kinder ins Haus, die Türen

Postřehy a myšlenky k pěší pouti Chlum Svaté Maří

wurden zugeschlagen, Fensterläden geschlossen. Trotz allem Widerstand ließen wir uns nicht beirren weiter zu machen und so stieg die Zahl der Pilger jährlich an. Nach ein paar Jahren haben wir es geschafft eine Brücke zu bauen. Die Leute kannten uns und wussten, dass wir in friedlicher Absicht kamen. Sie winkten uns zu und beteten gemeinsam mit ihren Kindern am Wegrand mit uns. Ich glaube es war ein wichtiger Schritt, der tschechischen Bevölkerung zu zeigen, dass wir an Gott glauben, ihn brauchen und ihn immer wieder um seine Hilfe bitten und danken. Unser größter Wunsch ist die Erhaltung der Wallfahrtskirche Maria Kulm. Wir wünschen uns, dass noch viele Pilger den Weg dahin gehen und bei der Gottesmutter am Kulmer Berg Trost und Hoffnung finden. Durch die jahrhundertealten Gebete zeigen wir die gemeinsame Hoffnung auf Frieden und Freundschaft. Und wir freuen uns schon auf's nächste Mal, wenn es wieder heißt: „Auf nach Maria Kulm“ Spruch von Opa: „Der, der mal agfangt hat mit Maria Kulm gei, der bleibt nimmer daham!“

*Christine Schwab, Mitgründerin der
wiederaufgenommenen Wallfahrt*

Milé čtenářky a
čtenáři, milí poutníci,

Rád bych Vám poskytl krátký pohled na obnovení poutě do Chlumu Svaté Maří, kterou má sestra a já společně vedeme od roku 1990. Když

jsme byli ještě dětmi, naslouchali jsme často vyprávění našeho dědy o pouti do Chlumu Svaté Maří. Funkci vůdce pouti převzal od jeho otce v roce 1912. Náš děda uměl moc hezky vyprávět. Líčil přesně každou maličkost a každý detail. Seděli jsme zvědavě vedle něho a naslouchali jsme se zájmem jeho vyprávění. To přicházelo z hloubky srdce a jeho dojetí nás vždy pohltilo. Pokaždé, když o tom vyprávěl, nemohl zadržet slzy. Na tyto dojemné momenty nikdy nezapomeneme. Naše matka se zodpovědnosti jí vlastní pečlivě uchovávala všechny důležité poutní předměty. Těmi byly jeho ručně psaná modlitební knížka, poutní kříž, odznaky a mnoho sepsaných vzpomínek. V pokročilém věku náš děda nazpíval kazetu se starými poutními písněmi, která byla

takže pečlivě uchována. Nechtěl aby se tyto poutní písně ztratily. Když v roce 1989 padly hranice, pocítili jsme neодоatelnou touhu toto poutní místo, které jsme z vyprávění až tak dobře znali, sami navštívit a znovu oživit. S radostí jsme se do toho pustili. S osmičlennou skupinou jsme někdy autem, někdy na kole, zkoumali cesty podle vyprávění našeho dědy, neboť jsme chtěli jít stejnou cestou jako chodili naši předkové. Pomocí starých modliteb a vlastoručně sepsané modlitební knížky a nazpívaných písní kombinovanými s novými modlitbami jsme vytvořili naše modlitební pasáže. Během naší první pouti s námi šlo 25 poutníků. Byla to velmi úžasná a úchvatná pouť, přesto jsme na české straně pociťovali celkem jasně opovržení stran veřejnosti. Matky volaly děti domů, zabouchávaly se dveře, zatahovaly se rolety. Přes všechn odpor jsme se nenechali od dalšího pokračování odra-

dit, a tak i počet poutníků každým rokem stoupal. Během několika roků se nám podařilo přelenout pomyslný most. Lidé už nás znali a věděli, že jsme přišli s přátelským záměrem. Mávali nám a modlili se se svými dětmi na kraji cesty společně s námi. Myslím, že to byl velmi důležitý krok, ukázat českému obyvatelstvu, že věříme v Boha, a že ho opětovně prosíme o jeho pomoc a děkujeme mu. Naším největším přáním je zachování poutního kostela Chlumu Sv. Maří. Přejeme si, aby tam cestu našlo ještě mnohi poutníků a na chlumském kopci u Matky Boží našli i útěchu a naději na mír a přátelství. Už se těšíme na příště, až zase bude platit: "Vydejme se do Chlumu Svaté Maří." Slova dědy: „Ten, kdo jednou začal do Chlumu chodit, ten už nikdy nezůstane doma!“

*Christine Schwab, spoluzakladatelka
obnovené poutě*

Der ritterliche Orden der Kreuzherren mit dem Roten Stern

(Ordo militaris Crucigerorum
cum rubea stella)

Der einzige Orden, der auf dem Gebiet der jetzigen tschechischen Republik entstand, wurde von einer Frau gegründet, der heiligen Agnes von Böhmen. Im Jahr 1233 errichtete Agnes in Prag ein Hospital am Moldauufer. 1237 wurde die daraus entstandene Männerbruderschaft von Papst Gregor IX. als eigenständiger Orden anerkannt. Dieser hatte damals bereits seine eigene Selbstverwaltung. Die heilige Agnes war Königstochter und sie wurde 1874 selig und 1889 von Papst Johannes Paul II. heilig gesprochen. Sie lebte von 1211 bis 1282. Die heilige Agnes wurde von ihrem jüngeren Bruder Wenzel I., König von Böhmen, unterstützt und später vom legendären König und Kaiser

Karl IV. gefördert. Bereits 1252/53 erbaute der Orden ein neues Haus an der Moldau bei der Prager Judith-Brücke. Dies wurde um ein Kloster, ein Spital und auch später dann um die St. Franziskus-Seraphinus-Kirche erweitert. Der Orden an der Judith- und der späteren Karlsbrücke lebte vor allem von den Einnahmen aus der Brücke, dem sogenannten Brückenzoll. Jeder, der die Brücke überquerte, musste diesen zahlen. Außerdem hatte der Orden bereits viele Besitzungen, viele Patronatsrechte in Prag, Leitmeritz, Rybník und Brück, später auch in Mies und Elbogen. Weitere Erträge erhielt der Orden durch viele Gaben, Spenden würde man heute sagen. Der mittelalterliche Mensch gab Spenden an die Kirche und an Ordensgemeinschaften weniger um Armen zu helfen, sondern aus Fürsorge um sein künftiges Seelenheil. Er wollte irdische Güter gegen himmlische eintauschen. Allerdings musste der Or-

den als Gegenleistung für diese besondere Einnahmequelle aus der Brücke auch die Karlsbrücke instand halten. Im 14. Jahrhundert wurden bereits 60 Spitäler erwähnt, die dem Orden gehörten. Dieser hatte sich von Böhmen aus auch auf Mähren und Schlesien ausgedehnt. Insbesondere in Breslau war ein weiterer Hauptsitz des Ordens entstanden. Heute heißt das Gebäude in Breslau „Ossolineum“. Dieser bedeutende Barockbau an der Oder ist heute mit einer großen Bibliothek ausgestattet. Im 18. Jahrhundert blühte der Orden weiter auf und es kamen Neugründungen in Wien, Pressburg (heute Bratislava) und Buda (heute Budapest) hinzu. In Wien gehört heute noch die prächtige Karlskirche zum Orden der Kreuzherren mit dem Roten Stern. Die größte Bedeutung erlangte der Orden zwischen 1561 und 1694. Zu dieser Zeit waren die Großmeister des Ordens zugleich Erzbischöfe von Prag. Die Großmeister führten auch den Titel „General“. Der Erzbischof und Großmeister Martin Medek ließ beispielsweise Ende des 16. Jahrhunderts auf seine Grabplatte neben seiner Würde als Erzbischof noch ausdrücklich dazuschreiben: „ORDinis CRUCIGerorum CUM RUBea STELLA GENERALIS MaGistR“. Auch heute noch ist der Sitz des Ordens das sogenannte Generalat, mitten in Prag in der Altstadt

am Kreuzherrenplatz bei der Karlsbrücke an der Moldau und ist deshalb auf vielen Prager Fotos abgebildet. Während der Nazi-Zeit wurde das Generalatsgebäude in Prag von der geheimen Staatspolizei beschlagnahmt. 1950 hat dann die kommunistische Regierung der Tschechoslowakei das Gebäude sozusagen für sich genutzt und Teile der Stasi sind eingezogen. Erst nach der politischen Wende wurde es wieder dem Orden der Kreuzherren mit dem Roten Stern zur Verfügung gestellt. Im Jahr 1990 begann mit Großmeister Ladislav Sirový und sieben ehemaligen Ordensmitgliedern ein neuer Anfang. Neues Leben kehrte an der Karlsbrücke in den Konvent ein. Heute gehören dem Orden der Kreuzherren mit dem Roten Stern ca. 20 Geistliche an. Die herrliche St. Franziskus-Seraphinus-Kirche an der Karlsbrücke ist 1679 bis 1688 errichtet worden. Der Architekt war ein Herr J. B. Matheys, der auch die St. Matthias-Kirche in Breslau erbaut hat. Im Keller sind noch Fragmente der alten Judith-Brücke erhalten. Es sind dort bedeutende Ordenspersönlichkeiten begra-

ben und es ist eine Dauerausstellung über die Judith- und Karlsbrücke vorhanden. Neben der Maria-Magdalena-Kirche in Karlsbad oder der Wenzel-Kirche in Elbogen gehören auch heute noch die Maria Kulmer Wallfahrtskirche (Maria-Himmelfahrtskirche) und die dazugehörige Propstei zu den bedeutenden Einrichtungen des Ordens mit dem Roten Stern in Westböhmen. Unser Wallfahrtsort Maria Kulm war bis zum 2. Weltkrieg der bedeutendste Wallfahrtsort im gesamten Egerland bis in die nördliche Oberpfalz hinein. Der Ausspruch „Es gibt Leut wie zu Pfingsten in Maria Kulm!“ zeugt davon.

Pater Milan Kučera ist seit 2014 nun Propst in Maria Kulm und Dr. Josef Šedivý seit 2011 Großmeister in Prag.

Bgm. Dr. Karl-Heinz Preißer

Rytířský řád Křižovníků s červenou hvězdou

(Ordo militaris Crucigerorum cum rubea stella)

Jediný řád, jenž vznikl na nynějším území České republiky, byl založen ženou, svatou Anežkou Přemyslovnou. V roce 1233 založila Anežka na břehu Vltavy špitál. 1237 bylo bratrstvo uznáno papežem Gregorem IX. samostatným řádem. Toto bratrstvo mělo tenkrát už vlastní vedení. Svatá Anežka byla dcerou krále a v roce 1989 byla svatořečena papežem Janem Pavlem II. Žila v letech 1211 až

1282. Svatou Anežku podporoval její bratr Václav I., český král a později ji velice uznával také i legendární král a císař Karel IV. V letech 1252/53 vystavěl řád novou budovu na Vltavě u Juditina mostu. Ta byla rozšířena o klášter, špitál a později o kostel Sv. Františka Serafinského. Řád při Juditinu mostu a později Karlova mostu žil především z příjmů za most., tzv. mostního cla. Každý, jenž přešel most, musel toto clo zaplatit. Kromě toho měl řád velké vlastnictví, mnoho patronátních práv v Praze, Litoměřicích, Rybníku a Brně, později také ve Stříbře a Lokti. Další příjmy získával řád z mnoha darů, dnes bychom řekli z příspěvků. Středověký člověk dával příspěvky církvi a řádům méně proto, aby pomáhal chudým, ale spíše na péči o svoje budoucí duševní blaho. Chtěl vyměnit pozemské statky za nebeské. Řád ale musel jako protislužbu za tyto zisky z mostu udržovat Karlův most v řádném stavu. Ve 14. století bylo zaznamenáno již 60 špitálů, které řád vlastnil. Tento řád se rozšířil z Čech také na Moravu a do Slezska. Hlavní centrum tohoto řádu vzniklo především ve Vroclavi. Dnes se nazývá budova ve Vroclavi „Ossolineum“. Tato významná barokní stavba na Odře vlastní velkou knihovnu. V 18. století řád dále vzkvétal a zakládala se nová centra ve Vídni, Bratislavě a v Budapešti. Ve Vídni patří ještě dnes honosný Karlův kostel do vlastnictví řádu Křižovníků s červenou hvězdou. Největší význam měl řád mezi léty 1561 a 1694. V této době byli velmistři řádu zároveň pražskými arcibiskupy. Velmistr nesl i titul „generál“. Například na konci 16. století si arcibiskup a velmistr Martin Medek nechal na náhrobní kámen výslovně napsat vedle svého titulu arcibiskup i přívětek: „ORDINIS CRUCIGERORUM CUM RUBEA STELLA GENERALIS MaGistR“. Také ještě dnes se sídlo řádu tzv. Generalát nachází v centru Prahy na Starém městě na Křižovnickém náměstí u Karlova mostu u Vltavy. Často je proto zob-

razeno na fotkách z Prahy. V době nacistu gestapo budovu generelátu zabavilo. 1950 si budovu pro sebe zabrala komunistická vláda Českoslovenka, kam se nastěhovala část tajné policie. Teprve po politickém obratu byla budova opět dána do užívání řádu Křížovníků s červenou hvězdou. V roce 1990 realizoval velmistr Ladislav Sirový a sedm dalších dřívějších členů řádu nový začátek. Ke Karlovu

mostu se do konventu navrátil nový život. Dnes má řád Rytířů s červenou hvězdou cirka dvacet duchovních. Nádherný kostel Sv. Františka Serafinského u Karlova mostu vznikl v letech 1679 až 1688. Architektem byl jistý pan J. B. Matheys, který postavil i kostel SV. Matiaše ve Vroclavi. Ve sklepě jsou ještě zachovány fragmenty starého Juditina mostu. Tam je pohřbeno mnoho osobností řádu a najdeme zde i stálou výstavu Juditina a Karlova mostu. Vedle Kostela svaté Maří Magdaleny v Karlových Varech nebo Kostela sv. Václava v Lokti patří k významným pamětihodnostem řádu Křížovníků s červenou hvězdou v západních Čechách dnes také i poutní kostel Nanebevzetí Panny Marie a k němu patřící probošství v Chlumu Sv. Maří. Naše poutní místo Chlum Svaté Maří bylo na celém Chebsku až po severní hornofalcko nejvýznamnějším poutním místem. Svědčí o tom rčení „Je tady lidí jako v Chlumu o svatodušních svátcích!“ Páter Milan Kučera je nyní od roku 2014 proboštem v Chlumu Sv. Maří a Dr. Josef Šedivý velmistrem v Praze.

Bgm. Dr. Karl-Heinz Preißer

Begegnungen über Grenzen

Bei der Öffnung der Grenze und der Wiederaufnahme der Fußwallfahrt aus der Oberpfalz ins westböhmische Nachbarland zeigte sich, dass am Wallfahrtsort in Maria Kulm, Kultur und Glaube wie in einer Schatzkiste ruhen. Es braucht nur den richtigen Schlüssel für eine gemeinsame Zukunft der Wertschätzung und der Gegenseitigkeit. Trotz fremder Sprache und kommunistischer Geschichte erfuhren die ersten Wallfahrer große Gastfreundschaft durch Pater Jiří Kopejsko und Frau Maria Sailer, die über lange Jahre die Türen der Kirche und des Pfarrhauses für die Pilger gerne öffneten. Dies war die Voraussetzung, dass die Leitung der Fußwallfahrt das Blattgold für die Erneuerung der Gnadenkapelle aus Nürnberg besorgen und auch stiften konnte. Als Dank ließ der Propst und spätere Großmeister des Kreuzherrenordens Dokumente der wieder aufgenommenen Fußwallfahrt in die vergoldete Kugel des rechten Kirchenturms einarbeiten. Da das Interesse an Fahrten und Begegnungen wuchs, wurde am 8.1.1999 die Maria-Kulm-Initiative gegründet. Als vereinsähnliche Gemeinschaft wurde sie

mit einer Vor- und Beistandschaft sowie einer ordnungsgemäßen Kassenführung mit -prüfung ausgestattet. Viele Projekte konnten auf diese Weise initiiert und begleitet werden. So wirkte die Förderinitiative segensreich bei der Erneuerung der Kapelle zur Hl. Quelle und der Rastkapelle am Waldrand der Kulmer Höhe. Der 14-Heiligen-Altar im Kreuzgang konnte mit den dazugegebenen Spenden renoviert werden. Zuletzt konnte 2018 die Erneuerung der 7 großen Heiligenfiguren der Wallfahrtskirche in Kulm angestoßen, unterstützt und verwirklicht werden. Viele Pilgerfahrten zu noch unbekannten Orten, Kirchen, Klöstern, Städten unseres Nachbarlandes, auch mehrtägige Fahrten nach Budweis, Krummau, Krakau und ins Böhmisches Paradies fanden statt, immer verbunden mit Wanderungen, Kirchenbesuchen, Glaubensstationen, historischen Führungen und besinnlichen Gedanken.

Auch die Gläubigen von Maria Kulm unternahmen ab 1990 jedes Jahr eine Fahrt in unsere Heimat. Sie waren und sind immer noch willkommene Gäste beim St. Quirinfest. Als erstmals eine Gruppe aus dem Egerland unsere Heimat besuchte, knieten sie spontan vor ihrem in St. Quirin bewahrten „Altehrwürdigen Pilgerkreuz“ nieder, erinnerten sich an die lange gegenseitige Wallfahrtstradition und dankten dafür, dass nach 2. Weltkrieg und Eisernem Vorhang der Glaube stärker war als die Unterdrückung in der sozialistischen Zeit. Freundlicherweise übernahm von Beginn an die Pfarrei Püchersreuth die Versorgung der böhmischen Besucher im Festzelt. Dieses Entgegenkommen dauert bis heute an und verdient großen Dank. Am Nachmittag sind die westböhmischen Pilger alle Jahre eingeladen, eine Sehenswürdigkeit in unserer Heimat zu besuchen. Besichtigt wurden in den letzten Jahren die Burg Falkenberg, die Stiftsbasilika in Waldsassen, das Kloster Speinshart und das Vulkanmuseum in Parkstein. Die „Freunde von Maria Kulm“ bereiten für den Nachmittag alljährlich ein Kaffeetrinken vor, das zu einer willkommenen Begegnung und Vertiefung von Freundschaften geworden ist. Zum Abschluss findet jedes Jahr eine Schlussandacht in tschechischer und deutscher Sprache statt. Den vielen Wallfahrern, Freunden und Förderern von Ma-

ria Kulm ist es mit zu verdanken, dass die einstmals bedeutsamste Wallfahrtsstätte Westböhmens wieder zu Bekanntheit und Ansehen gekommen ist. Maria Kulm lädt ein, Geborgenheit beim Gnadenbild der Gottesmutter mit dem Jesuskind zu suchen, sich mit der eigenen Lebensgeschichte auszusöhnen und gestärkt aus den Begegnungen am Wallfahrtsort die Aufgaben des Lebens neu anzugehen.

Herbert Baumann

Přeshraniční setkávání

Po otevření hranic a obnovení pěší poutě z Horní Falce do sousedních západních Čech se ukázalo, že poutní místo Chlum Svaté Maří spolu s vírou v Boha odpočívaly jakoby v truhle pokladů. Je třeba jen klíče ke společné budoucnosti a vzájemnosti. I přes odlišný jazyk a komunistickou minulost pocítili první poutníci velkého pohostinství prostřednictvím Pátera Jiřího Kopejska a paní Marie Sailerové, kteří dlouhá léta poutníkům rádi otevírali dveře kostela a fary. To byl předpoklad proto, aby vedení pěší poutě obstaralo v Norimberku a potom darovalo pro obnovení kaple zlaté plíšky. Jako dík nechal probošt a pozdější velmistr Křížovnického řádu vpracovat dokumenty obnovení poutě do pozlacené kopule pravé kostelní věže.

Jelikož zájem o cestování a setkávání vzrůstalo, vznikla 8.1.1999 Chlumská iniciativa. Vzniklo společenství s představenstvem a řádným účetnictvím a kontrolním subjektem. Tímto způsobem se iniciuje a doprovází mnoho projektů. Tímto způsobem působila iniciativa při obnově kaple Svatého pramene na okraji lesa chlumské výšiny. Renovovat se mohl pomocí darů oltář 14-ti svatých v křížové chodbě. Naposledy se mohla podpořit a

uskutečnit obnova sedmi svatých figur v poutním kostele v Chlumu. Pořádalo se mnoho poutních cest do ještě neznámých míst, kostelů, klášterů, měst naší sousední země, také se uskutečňovaly vícedenní

zájezdy do Budějovic, Krumlova, Krakova a Českého ráje, vždy spojených s turistikou, návštěvami kostelů, církevních lokalit. Také věřící z Chlumu Svaté Maří podnikali od roku 1990 každým rokem zájezdy do naší domoviny. Byli a jsou stále vítanými hosty na Quirinské slavnosti. Když poprvé navštívila skupina lidí z Chebska naši zemi, poklekli s dojetím před jejich zde uschovaným starým poutním křížem, aby vzpoměli na dlouhou vzájemnou poutní tradici a poděkovali za to, že po 2. Světové válce a železné oponě byla víra silnější než útlak v období socialismu. Přátelským způsobem se ujala od počátku farnost Püchersreuth pohostinství českých návštěvníků ve slavnostních stanech. Tato vstřícnost platí dodnes a zaslouží velkého poděkování. Každoročně jsou na odpoledne zváni západočeští poutníci, aby shlédli pamětihodnosti v naší zemi. Navštíven byl v posledních letech hrad Falkenberg, bazilika ve Waldsassenu, klášter Speinshart a vulkanologické muzeum v Parksteinu. „Přátelé z Chlumu Sv. Maří“ připravují pro návštěvní odpoledne každoročně posezení u kávy, které navozuje a prohlubuje přátelství. Na konec se každý rok uskutečňuje závěrečná mše v českém a německém jazyce. Oněm mnohačetným

poutníkům, přátelům a přispěvovatelům z Chlumu Sv. Maří patří spoludík za to, že přispěli k znovuzrození tak významného západočeského poutního místa a k jeho známosti a důležitosti. Chlum Svaté Máří zve k hledání pokory u obrazu Matky Boží s Jezulátkem, k zamyšlení a urovnání vlastní životní cesty - následně se z poutního místa posílení vrátit k úkolům nových dnů.

Herbert Baumann

Die alte Gemeinde Maria Kulm

Die Ortschaft Chlum Svaté Maří (deutsch Maria Kulm) befindet sich in Westböhmen in der Region Falkenau, im Karlsbader Bezirk am Rande des Falkenauer Beckens, am Fuße des Erzgebirges. Sie liegt zum größten Teil im Gebiet, das sich vom Hang des Grünen Hügels südwestlich zum Fluss Eger und nordöstlich bis zum Tal des Habartovsky Baches erstreckt. Das Bächlein, das ergiebig von der heiligen Quelle versorgt wird, fließt dann weiter vom östlichen Hang des Grünen Hügels in den Fluss Eger. Die Erbauung der Ortschaft, die ca. 540 Meter über dem Meeresspiegel liegt, wurde hauptsächlich an den weniger steilen Hängen des Grünen Hügels realisiert. Die Entstehung war ein wenig schwieriger als bei anderen Dörfern, die in der Gebietsgröße vergleichbar sind. Die Gemeinde bildet eigentlich ein Gebiet von vier ursprünglich eigenständigen Dörfern und Weilern: Chlum Svaté Maří, Drsný Chlum, Svatá Maří Pomocná und Rusov, die erst in den Jahren 1922-1923 zu einer Gemeinde vereinigt wurden. Die Ortschaft ist durch den Ritterorden der Kreuzherren mit dem Roten Stern und durch die Wallfahrtskirche Maria Himmelfahrt bekannt. Die meisten Historiker gehen davon aus, dass die Grundlage der Benennung das

slawische Wort Chlum ist, das Hügel oder Bergfelsen bedeutet. Bis in das frühe Mittelalter war das Gebiet des oberen Egerlandes mit slawischer Bevölkerung dünn besiedelt, die bald die deutsche Bevölkerung ablöste. Der ursprüngliche deutsche Name Kulm kommt vom Wort Chlum. Erst ab Mitte des 17. Jahrhunderts erscheint der Name Maria Kulm, nach dem Wallfahrtsort, der der heiligen Maria geweiht wurde. Der Name des Weilers Drsný Chlum, er wurde kurz nach der Ortschaft Maria Kulm besiedelt, stammt aus der Mitte des 19. Jahrhunderts und zwar aus der Bezeichnung Rauenkulm. Der älteste dokumentierte Ortsname in Maria Kulm ist der Name der Siedlung Rusov, besser bekannt als Reissengrün. Erst zu Beginn des 19. Jahrhunderts entstand am

Hügel Zelený vrch (Grüner Hügel) eine Siedlung, die einst „Heilige Maria die Hilfreiche“ hieß. Erstmals schriftlich wurde die Ortschaft im Jahre 1341 erwähnt, als ein Antrag auf einen zweiten Priester an das Kloster in Waldsassen gestellt wurde (nach damaliger kirchlicher Ordnung gehörte Maria Kulm zum Kloster Waldsassen). Damit ist bewiesen, dass der heutige Wallfahrtsort mit Umgebung schon früher besiedelt war. Während des dreißigjährigen Krieges, als 1645 die Schweden die Stadt Eger belagerten, ist ein Gebäude, in dem alle wichtigen Schriften und Privilegien aus der Zeit der Gründung der Kirche und der Ortschaft Maria Kulm aufbewahrt waren, abgebrannt. Die schon aus weiter Entfernung zu sehende landschaftliche Dominante des Grünen Hügels an der historischen egerländischen Grenzscheide, die ab 1322 dauerhaft dem böhmischen Königreich angegliedert war und die ab dem zweiten Viertel des 13. Jahrhunderts die böhmischen Könige von der Burg Elbogen aus beherrschten, bekam immer größere Bedeutung, als Pilger zur Statue der Jungfrau Maria und ihrer Kirche kamen. Weiter stark angestiegen ist die Bekanntheit des Ortes in der Zeit der Gegenreformation.

Mit dem Ort Maria Kulm sind viele Wunder und geheimnisvolle Geschichten verbunden, die als Grundlage für Legenden dienten, um die geheimnisvollen Ereignisse zu erklären. Zu den bekanntesten Legenden gehören die Geschichten über die Entdeckung der wundertätigen Madonna im Haselstrauch, über die Räuber aus Kulm und die hiesige Kirchenglocke. Die bekannteste ist ohne Zweifel die Räuberlegende. Schriftlich aufgezeichnet hat diese Geschichte das erste Mal der aus Eger stammende Humanist Paulus Nivias in seinem Werk „Historia occisorum in Culm“, das wahrscheinlich im Jahre 1495 erschienen ist. Die dramatische Geschichte der Räuberlegende übernahm der katholische Pfarrer Friedrich Dorffel in sein Buch „St. Maria Kulm“, dessen erste Auflage im Jahre 1651 gedruckt wurde. Durch diese und auch andere Legenden hat er die Entstehung und Historie des Wallfahrtsortes nachgewiesen. Die volksnahen Geschichten und Legenden aus Kulm beinhalten doch einige historische Realitäten. Die Anfangszeit der Entstehung Maria Kulms beschreibt die Sage über den Fund einer wundertätigen Statue der heiligen Maria. Der Sage nach ist ein Metzgergeselle aus Falkenau

im Schatten eines Haselbusches eingeschlafen. Als er erwachte, erblickte er im Busch eine Statue der Jungfrau Maria. Danach nahm er sie mit nach Hause. Später war sie aber verschwunden und nach langer Suche hat er sie an der gleichen Stelle wie vorher wieder gefunden. Nach dieser Begebenheit hat er hier eine Kapelle gebaut, in der diese Statue besser geschützt und nur für die Gläubigen zugänglich war. Die Kapelle wurde dann durch die bekannte Wallfahrtskirche ersetzt. Später wurden die Gläubigen, die zur Marienstatue gepilgert sind, und auch die umliegenden Bewohner durch Räuber bedroht, die sich in den umgebenden Wäldern versteckt hatten. Dieser Bedrohung wurde erst nach einem weiteren Ereignis ein Ende gemacht. Zur Heldin wurde dabei die Tochter Bibiana des Kastellans der Burg Katzengrün (Kaceřov). Der Ritter aus Katzengrün hat bei der Rückkehr aus Kulm in der Kulmer Kapelle ein wertvolles Schachbrett vergessen. Er hat es erst nach der Rückkunft festgestellt, aber niemand hat sich getraut das Brett wegen der Gefahr durch die Räuber heim zu holen. Nur Bibiana hatte den Mut, dieses Schachbrett in Kulm abzuholen. In der Kapelle hat sie tatsächlich das wertvolle Spiel gefunden, aber gleichzeitig wurde sie zur Zeugin eines Überfalls. Sie hat da-

bei den Anführer der Räuber überrascht und in seinem verbrecherischen Handeln gestört. Ihr selbst und anderen ist folglich die Rettung gelungen. Der Ritter aus Katzengrün hat danach entschieden, dem unsäglichen Treiben der hiesigen Räuber ein Ende zu bereiten. Auf einer Feier auf seiner Festung hat sich Bibiana verkleidet und mit dem Räuberhauptmann ein Zusammentreffen vereinbart. Dieser ist dann auch zu dem Treffen bei der Kulmer Kapelle gekommen. Inzwischen hatten bewaffnete Männer die Kapelle eingekesselt und auf ein Zeichen von Bibiana, den gefürchteten Anführer der Räuber und anschließend seine ganze Truppe festgenommen. In seinem Versteck wurden viele wertvolle Schätze gefunden, mit denen dann eine neue Kirche aus Stein aufgebaut wurde. An die Schicksale der Kulmer Kirche in der Hussitenzeit (die damalige Kirche wurde von den Hussiten niedergebrannt) erinnert eine weitere Legende über die Kirchenglocke. Die Nachricht über die von Elbogen aus anrückenden Hussitensoldaten hatte ein Bote nach Kulm gebracht. Die Priester haben mit Hilfe von Bewohnern die Glocke vom Kirchturm runtergeholt und sie schnell in einer Schlucht mit Erdrich und Steinen bedeckt. Den Überfall der Hussiten hat damals niemand überlebt und

deswegen war das Versteck unbekannt. Erst nach langen Jahren hat ein Hirte auf der Versteckstelle Schweine gehütet. Die Schweine haben die Glocke dann wieder entdeckt. Seit dieser Zeit hören die Bewohner in der Glockenstimme die Worte: „Die Glocke von Kulm haben die Sauen gefunden“. Die Weiterentwicklung der Ortsbesiedlung haben mehr die politischen als die wirtschaftlichen Veränderungen beeinflusst (Ende des 2. Weltkrieges und die Aussiedlung). Das zeigen die demografischen Angaben in dieser Übersicht:

1945	1 800 Einwohner	219 Häuser
1970	472 Einwohner	113 Häuser
2019	280 Einwohner	88 Häuser

Nach 1990 kommt es zu einer gravierenden Änderung im Leben von Maria Kulm. Man verzeichnet eine Rückkehr zu historischen Traditionen und kommt von einem Dorf, das zum Untergang verurteilt war, zu einer wachsenden zukunftsorientierten Gemeinde. Es erfolgt der Neubau und die Renovierung von Wohnhäusern sowie der Ausbau der Grundinfrastruktur, zu der der Austausch der maroden Kanalisation und der Wasserleitung gehört. Auch im kulturellen Bereich ist es zum Wiederaufleben alter Traditionen gekommen. Zum Beispiel kam es nach der politischen Wende zur Wiederaufnahme verschiedener Wallfahrten, die während des 2. Weltkrieges und in der kommunistischen Zeit verboten waren. Auch in der Wallfahrtskirche und Propstei kam und kommt es schrittweise zur Rekonstruktion des gesamten Areals, was immer mehr Besucher aus Tschechien und aus Deutschland sowie dem weiteren Ausland anlockt. Außer der schönen barocken Wallfahrtskirche können die Pilger auch die kleinen sakralen Bauten wie die Heilige Quelle und die Kapelle der Jungfrau Maria auf dem Grünen Hügel besuchen. Dort steht auch die restaurierte Sta-

tue des Heiligen Nepomuk. Eine weitere sanierte Statue des Ecce-Homo befindet sich im Park an der Hauptstraße. Derzeit wird von der Gemeinde das Gasthaus am Dorfplatz restauriert.

Bgm. M. Hrůza

Stará obec Chlum Svaté Maří

Obec Chlum Svaté Maří (německy Maria Kulm) se nachází v západních Čechách na Sokolovsku, v Karlovarském kraji na okraji Sokolovské pánve, v podhůří Krušných hor. Zaujímá velkou část terénního zdvihu chlumského prahu táhnoucího se od Zeleného Vrchu a jeho strmých úbočích spadajících na jihozápadě k řece Ohři a severovýchodním směrem až do údolí Habartovského potoka. Význačný je potůček vydatně napájený pramenem svaté studánky a tekoucí po východním svahu Zeleného vrchu do řeky Ohře. Zástavba obce v nadmořské výšce kolem 540 m.n. mořem je rozložena převážně na mírnějších svazích klesajících od vrcholu Zeleného vrchu k severu a severovýchodu. Vznik územního celku obce Chlum Svaté Maří je poněkud složitější než v jiných rozsahem podobných obcích. Tvoří jej v podstatě území čtyř původně samostatných lokalit. Chlum Svaté Maří, Drsný Chlum, Svatá Maří Pomocná a Rusov, které se všechny teprve v letech 1922 -1923 sloučily v jednu obec- Chlum Svaté Maří. Obec je známá konventem Křižovníků s červenou hvězdou a poutním kostelem Nanebevzetí Panny Marie. Většina historiků předpokládá, že základem pojmenování bylo slovanské slovo chlum ve významu kopec nebo pahorek. Oblast horního Poohří byla až do raného středověku řídko osídlena slovanským obyvatelstvem, jež brzy vystřídalo německé etnikum.

Původní německé pojmenování (Kulm) vychází ze slova chlum. Teprve od poloviny 17. století se vyskytuje v podobě Maria Kulm, podle poutního místa zasvěceného Panně Marii. Název Drsného Chlumu, jehož zástavba těsně navazovala na Chlum Svaté Maří, pochází z poloviny 17. století a to v podobě Rauenkulm. Nejstarším doloženým místním názvem v obci Chlum Svaté Maří je název Rusov v ustálené podobě Reissengrün. Teprve na počátku 19. století vznikla při vrcholu Zeleného vrchu osada „Svatá Maří Pomocná“. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1341. Je to žádost do Waldsassenského kláštera o vyslání druhého kněze (po náboženské linii spadal Chlum pod klášter ve Waldsas-

senu) z toho je zřejmé, že kostel a okolí bylo již dříve obývané. V době třicetileté války, kdy švédové obléhaly město Cheb, v roce 1645 vyhořel dům ve kterém byly uloženy všechny nejcenější písemnosti a privilegia z počátků založení kostela a obce Chlum Svaté Maří. Zdaleka viditelná krajinná dominanta Zeleného vrchu na rozhraní historického Chebska, trvale připojeného k Českému království od roku 1322, a území ovládaného od druhé čtvrtiny 13. Století českými králi z hradu Lokte, poutala pozornost zejména jako místo, kam k soše Panny Marie a do svatyně, jež zde byla církví vystavěna, přicházela procesí věřících. S místem spojená zázračnost i tajemnost opřádající jeho vznik a nejstarší osudy daly vzniknout řadě po-

věští, které se pokoušely záhadné skutečnosti vysvětlovat. Z celého cyklu, do něhož patří zejména báje o objevení zázračné madony, chlumských loupežníků a zdejších kostelních zvonech, je bezesporu nejznámější loupežnická pověst. Zaznamenal ji poprvé humanista Paulus Nivis pocházející z Chebu v díle „Historia occisorum in Culm“ vydaném zřejmě v roce 1495. Dramatický příběh pověsti o loupežnících převzal do své knihy nazvané „St. Maria Culm“, jejíž první vydání bylo vytištěno v roce 1651, katolický farář Friedrich Dorffel. Doložil jí a ostatními místními pověstmi popis, vznik a historii poutního místa, jehož význam v době nastupující protireformace silně narůstal. Vcelku jednoduchý děj tří nejvýznamnějších chlumských pověstí nepostrádá některé místní historické reálie. Počátky Chlumu Svaté Maří vykládá pověst o nalezení zázračné mariánské sochy. Podle ní našel jeden řezník ze Sokolova při odpočinku na Zeleném vrchu v lískovém keři sošku madony, kterou si odnesl domů. Poté se mu však soška ztratila a po dlouhém hledání jí našel opět na původním místě nález. Toto znamení mu vniklo myšlenku postavit zde kapli, v níž

by objevená soška byla lépe chráněna a mohli k ní přicházet zbožní lidé. Kapli pak nahradil známý poutní kostel. Později byli poutníci k mariánské soše ohrožováni loupežníky, kteří se usídlili v okolních lesích. Jejich řádění učinila přítrž teprve akce, k níž se odhodlali okolní obyvatelé po příhodě, ve které se stala hlavní hrdinkou dcera kastelána na kaceřovské tvrzi Bibiana. Kaceřovský pán tehdy na zpáteční cestě ze Sokolova domů zapomněl při pobožnosti v chlumské kapli vzácnou šachovnici. Vzpomněl si na to až po návratu, avšak nikomu se pro ni do míst ohrožovaných loupežníky nechtělo. Pouze Bibiana se odvážila pro vzácný předmět dojít. V kapli skutečně šachovnici našla, ale zároveň se stala svědkyní přepadení, při němž vyrušila vůdce místních loupežníků a jí i oběti loupeže se podařilo se zachránit. Pána na Kaceřově to přimělo k vážnému rozhodnutí skoncovat s nebezpečím v chlumském okolí a tvrdě se zdejšími lupiči vypořádat. I k tomu nabídl Bibiana pomoc. Na hostině uspořádané na kaceřovské tvrzi si v přestrojení domluvila s vůdcem loupežníků, který se rovněž dostavil, schůzku u chlumské kaple. V době schůzky ozbrojenci kapli obklíčili a na Bibianino znamení obávaného lupiče zajali a postupně pochytili i celou jeho bandu. Z pokladů, které byly v jejich skrýši nalezeny, byl postaven poutní kostel. Na osudy chlumského kostela v husitské době upomíná pověst o kostelním zvonu. Zprávu o husitském vojsku blížícím se od Lokte přinesl posel. Kněží stačili s pomocí ostatních obyvatel pouze snést z kostelní věže zvon a rychle jej ve strži zakrýt hlínou a kamením. Husitský přepad nikdo ze svědků ukrytí zvonů nepřežil, a tak se nevědělo, kam se zvon poděl. Až po dlouhých letech pásl pasák vepře na místě, kam byl zvon uklizen, a prasata jej při rytí země objevila. Od té doby slyší lidé ve zvuku zavelšeného zvonu slova: „Chlumský zvon vyryly svině“. Do vývoje osídlení obce se

promítaly více převratné politické změny než faktory ekonomického rázu, Jak o tom svědčí údaje o demografickém stavu tohoto přehledu:

r. 1945	1 800 obyvatel	219 domů
r. 1970	472 obyvatel	113 domů
r. 2019	280 obyvatel	88 domů

Po roce 1990 dochází ke změně náhledu na žití v obci. Dochází k návratu k historickým tradicím, z obce na dožití na rozvíjející se obec s výstavbou nových rodinných domů a především základní infrastruktury, jako je výměna dosluhujícího vodovodu a zřízení kanalizace. I na kulturním poli došlo k rozšíření tradic. Například došlo k obnovení Tradiční chlumské pouti, která byla po dobu Druhé světové války a v období komunismu zakázána. I v poutním kostele dochází k postupné rekonstrukci areálu, což láká stále více návštěvníků z Čech i ze zahraničí. Kromě poutního areálu mohou poutníci také navštívit drobné sakrální stavby, jako Svatou studánku a Kapli Marie Pomocné na Zeleném Vrchu, kde po cestě stojí zrestaurovaná socha Svatého Jana Nepomuckého. Další zrestaurovaná socha Ecce Homo je v parku u hlavní silnice.

Starosta M. Hrůza

Der alte Markt Luhe

Der Markt Luhe-Wildenau wurde im Jahre 1978 aus dem Markt Luhe und den Gemeinden Oberwildenau und Neudorf b. Luhe gebildet. Er grenzt südlich an das Oberzentrum Weiden an und ist mit seinen ca. 3500 Einwohnern eine der größten Gemeinden im Landkreis Neustadt a.d. Waldnaab. Luhe wurde im Jahre 905 erstmals urkundlich erwähnt. 1270 wurde dem Ort an der Luhe das Marktrecht verliehen. 1331 wurden die Marktfreiheiten von Kaiser Ludwig dem Bayer bestätigt;

dieser Freiheitsbrief beinhaltete zudem die Verleihung der eigenen Gerichtsbarkeit. Der gewachsene historische Marktplatz in Luhe weitet sich gegen Süden trichterförmig. Seinen Abschluss bildet das alte Rathaus mit dem um 1890 angebauten Schultrakt und im Südwesten die Pfarrkirche St. Martin mit befestigtem Umgriff. Der Markt war durch eine umlaufende Ringmauer und drei Stadttore gesichert. Im 14. Jahrhundert war Luhe Dekanatssitz; großer Grundbesitz, zum Teil aus Stiftungen, machte die Pfarrei reich; die heutige prächtige Rokokoausstattung der Kirche aus den Jahren um 1730 gibt davon Zeugnis. Auch der ehemalige Pfarrhof, 1790 durch einen Brand verwüstet und nach den Plänen des Waldsassener Baumeisters Frater Philipp Muttone wieder aufgebaut, zeugt vom Ertragsreichtum der ausgedehnten Besitzungen. Luhe war eine Ökonomiepfarre; der Pfarrherr führte mit Hilfe von zahlreichem Hilfspersonal den Hof. Verschiedene Nebengebäude wurden Anfang der 60er Jahre unseres Jahrhunderts abgebrochen. Der alte Markt Luhe erlangte wirtschaftliche Bedeutung durch seine Lage als Altstraßen-Knotenpunkt. Hier kreuzte sich die in Nord-Süd-Richtung verlaufende mittelalterliche Magdeburger Straße mit der aus Nürnberg kommenden und nach Pilsen und Prag führenden Alten Heerstraße. Eine weitere Straßenverbindung bestand mit Amberg, dem Zentrum des spätmittelalterlichen Eisenerzberg-

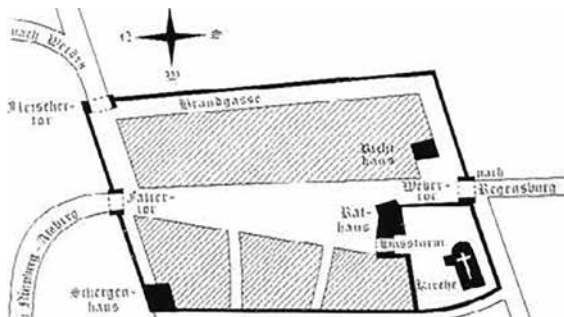

baus. Im August 1928 vernichtete eine schwere Brandkatastrophe mehr als ein Drittel der Anwesen von Luhe. Die schöne Pfarrkirche blieb weitgehend unversehrt und der Markt Luhe wurde baldigst wieder aufgebaut. Ansiedlungswilligen Unternehmen oder Wohnhausbauern bietet der Markt zahlreiche Wohn-, Gewerbe- und Industrieparzellen verschiedenster Größe an. Durch das Gemeindegebiet führen die Bundesautobahn A93

mit eigener Anschlussstelle sowie die Bahnlinie Regensburg – Hof. Durch die Nähe des Autobahnkreuzes Oberpfälzer Wald liegt der Markt an der geografischen Ost-West-Drehscheibe, mitten in Europa (www.goldenes-kreuz.eu). Für Aufenthalte laden unsere gepflegten Gaststätten und Pensionen mit und ohne Übernachtungsmöglichkeiten ein (Zimmernachweise sind im (Alten) Rathaus erhältlich oder unter www.luhe-wildenau.de/Formulare). Weiter bietet der Markt Luhe-Wildenau moderne Einrichtungen des gesellschaftlichen Lebens, wie Arztpraxen, Apotheke, Post und Bildungsanstalten (z.B. Grundschule, Musikschule, Volkshochschule), Kindergärten und Kirchen. Im Bereich des Marktes Luhe-Wildenau vereinigen sich Waldnaab und Haidenaab zur Naab. Hier lädt die walddreiche Landschaft im großen Naabbecken reichlich zum (Fluss-) Wandern ein. Durch Sporteinrichtungen wie Sportplätze, Kegelbahnen, Angelplätze und dem prämierten Golfplatz in Schwanhof ist für die Freizeit der Bürger bestens gesorgt. Kinder können sich an den sechs Spielplätzen des Marktes austoben; Wanderer und Spaziergänger kommen auf den markierten Wander- und Nordic-Walking-Wegen sowie dem Waldlehrpfad auf dem Koppelberg auf ihre Kosten. Am Koppelberg liegt auch die kleine wunderschöne Wallfahrtskirche St. Nikolaus (siehe auch www.naturpark-now.de).

Bgm. Dr. Preißer

Starý Markt Luhe

Markt Luhe-Wildenau vzniklo spojením Marktu Luhe s obcemi Oberwildenau a Neudorf u Luhe. Hraničí jižně s hlavním centrem Weidenem a je s jeho cca 3500 obyvateli jednou z větších obcí v zemském okrese Neustadt a.d. Waldnaab. Luhe bylo poprvé průkazně zmíněno v roce 905. 1270 bylo místu na řece Luhe propůjčeno tržní právo. 1331 byly tržní svobody potvrzeny císařem Ludwigem Bavorským, tato listina svobod obsahovala ještě i propůjčení soudního

práva. Historické náměstí v Luhe se trychtýřovitě rozšiřuje jižním směrem. Jeho konec tvoří stará radnice, v roce 1890 přistavěným, školským traktem a na jihozápadě farní kostel Sv. Martina se zpevněným ohrazením. Markt byl jistěn obvodovou kruhovou zdí a třemi městskými branami. Ve 14. Století bylo Luhe sídlem děkanátu. Velký pozemkový majetek, získaný částečně z darů, farnost obohatil, dnešní bohatá rokoková výbava kostela z roku 1730 o tom vypovídá. Také dřívější farní dvůr, který byl 1790 zcela zničen požárem a podle plánů stavebního mistra z Fratera Philippa Muttone znovu vystavěn, svědčí o získaném bohatství. Luhe bylo hospodářskou farností, farní pán řídil dvůr pomocí četného pomocného personálu. Některé vedlejší budovy byly začátkem šedesátých let minulého století zbořeny. Starý Markt Luhe získal hospodářský význam skrze jeho polohy jako

uzlový bod starých cest. Zde se křížila v severojižním směru středověká Magdeburská cesta se starou panskou cestou z Norimberka do Plzně a Prahy. Další cesta vedla do Ambergu, centra pozdně středověké těžby železné rudy. V roce 1928 zničil těžký požár více než třetinu budov v Luhe. Hezký farní kostel zůstal celkem nedotčen a Markt Luhe byl brzy znovu vystavěn. Markt nabízí zájemcům z řad podniků a stavitelů bytů průmyslové pozemky různých velikostí. Územím obce probíhá dálnice A93 s vlastní přípojkou a rovněž železniční trať Regensburg – Hof. Zásluhou dálniční křižovatky Oberpfälzer Wald leží Markt Luhe na geografickém uzlu, uprostřed Evropy. (www.goldenes-kreuz.eu). K pobytu zvou naše příjemně upravené hospůdky a penziony, bez i s možností přenocování. (Seznam ubytování obdržíte na staré radnici nebo na www.luhe-wildenau.de/Formulare). Dále pak nabízí Markt Luhe- Wildenau moderní zařízení společenského života, jako jsou lékařské praxe, lékárnu, poštu a vzdělávací zařízení (např. Základní škola, hudební škola, volkshochschule, mateřské školky a kostely). Na území Marktu Luhe- Wildenau se stékají řeky Waldnaab a Haidenab v novou řeku Naab. Zde zve na lesy bohatá příroda k turistickým aktivitám podél řeky. Postaráno je zde i o volnočasové aktivity občanů. Nachází se zde sportovní plochy, kuželková dráha, místa pro rybolov a hlavně golfové hřiště ve Schwanhofu. Děti se mohou vyřádit na šesti dětských hřištích. Pro pěší turisty, milovníky procházek a nordic-walkingu jsou zde dobře značené turistické stezky. Nachází se zde i lesní naučná stezka na Koppelbergu. Na Koppelbergu stojí také nadherný poutní Kostel sv. Mikuláše (viz také www.naturpark-now.de).

Bgm. Dr. Preißer

Projekt Revitalisierung der Wallfahrtskirche und Propstei

Ankündigungstafel in deutscher Sprache für die geplante Sanierung des neuen

Propsteigebäudes mit Propsteigarten sowie des Kreuzganges, Innenhofes, Karners und des noch nicht restaurierten Bereiches der Wallfahrtskirche. Die Sanierung wird vom tschechischen Kulturministerium, der EU und dem Kreuzherrenorden finanziert.

Revitalisierung der Propstei Maria Kulm wird aus den Mitteln der Europäischen Union mitfinanziert.

Ziel des Projekts: Revitalisierung des Propsteigebäudes samt dem barocken Stollen und dem Propsteigarten im historisch bedeutenden Wallfahrtsort Maria Kulm.
In dem rekonstruierten Denkmal werden ganzjährig zugängliche Räume für Ausstellungen und Kulturveranstaltungen errichtet.

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR

Projekt: REVITALIZACE PROBOŠTSTVÍ CHLUM SVATÉ MARIE

Je spolufinancováno Evropskou unií.
 Cílem projektu je revitalizovat historické probošpství a barokní stavení a parkovou zahradu, které jsou součástí historického územního celku obce Chlum sv. Marie.
 V rekonstruovaném objektu budou umístěny galerie pro kulturní akce, představení, koncertní sál a další funkce.

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR

Projekt: REVITALIZACE POUTNÍHO KOSTELA S AMBITY CHLUM SVATÉ MARIE

Je spolufinancováno Evropskou unií.
 Cílem projektu je revitalizovat poutní kostel Barokního Panny Marie s ambity, kůlnou, kaplí a záměnkem vlnitých zedních stěn. Bude se jednat o rekonstrukci kostela a jeho okolí.
 V rekonstruovaném objektu budou umístěny galerie pro kulturní akce, představení, koncertní sál a další funkce.

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR

Ziele ETZ | CIL EUS
 Freistaat Bayern –
 Tschechische Republik
 Česká republika –
 Svobodný stát Bavorsko
 2014 – 2020 (INTERREG V)

**Europäische Union
 Evropská unie**
 Europäischer Fonds für
 regionale Entwicklung
 Evropský fond pro
 regionální rozvoj

Die Gruppe Šarkani: Der „Karel Gott von Maria Kulm“

Die Vollblutmusiker der Gruppe Šarkani mit dem Sänger Marek Bubenčík „Karel Gott von Maria Kulm“ spielen neben vielen bekannten Schlagern des Prager Sängers Karel Gott vor allem traditionelle „Gipsy-Musik“. Diese Volksmusik der Sinti und Roma ist bei uns eher weniger bekannt. Sie zeugt aber von althergebrachter Lebensfreude, von Optimismus und feuriger Virtuosität. Neben dem Bandleader Bubenčík zieht insbesondere die Sängerin Miluška durch Ihre starke Präsenz auf der Bühne die Zuhörer in ihren Bann. Der Kapelle Šarkani gehören folgende Mitglieder an:

Kapellenleiter Marek Bubenčík
(Geige, Gitarre und Gesang)
Miluška Pospíšilová (Perkussion
und Gesang)
Vojta Sivák (Keyboard)
Ivan Ferenc (Gitarre)
Milan Bubenčík (Bassgitarre)
Tonda Pospíšil (Schlagzeug)

Tonda Pospíšil

Skupina Šarkani: „Karel Gott z Chlumu svatě Máří“

Plnokrevná skupina Šarkani se zpěvákem Markem Bubenčíkem „Karlem Gottem z Chlumu sv. Máří“ hraje vedle mnoha známých šlágrů pražského zpěváka Karla Gotta především tradiční „Gipsy-hudbu“. Tato lidová hudba sinti a rómů je u nás spíše méně známá. Je ale plná upřímné radosti ze života, optimizmu a ohnivé virtuóznosti. Vedle lídra skupiny Bubenčíka přitahuje pozornost na jevišti svou silnou prezencí zpěvačka Miluška. Ke skupině Šarkani patří následující členové:

Lídr skupiny Marek Bubenčík
(housle, kytara a zpěv)
Miluška Pospíšilová (perkuse a zpěv)
Vojta Sivák (keybord)
Ivan Ferenc (kytara)
Milan Bubenčík (baskytara)
Tonda Pospíšil (bicí)

Tonda Pospíšil

Beerdigung S. E. Großmeister Pater Jiří Kopejsko O. Cr.

Am 29.09.2018 wurde Großmeister Pater Jiří Kopejsko, der mit vielen Luhe-Wildenauern sehr gut bekannt war, in Maria Kulm in der Krypta der Maria Himmelfahrtskirche beigesetzt. Seine Exzellenz Großmeister Jiří Kopejsko O. Cr. war mehrmals in Luhe und Weiden zu Gast und war bei uns und auch in der Ortschaft und in der Umgebung von Maria Kulm sehr beliebt. In Luhe war Großmeister Kopejsko beispielsweise bei der Einweihung der Hl. Nepomuk Statue und im Ortsteil Oberwildenau bei der Einweihung des neuen Backofens des Oberpfalzvereines mit dabei. Wir aus Luhe-Wildenau waren auch zu Gast bei Großmeister Kopejsko im Generalat des Ordens in Prag. Großmeister Kopejsko lud uns, seine Gäste aus Luhe-Wildenau, aus Maria Kulm und aus Prag mehrmals zu einer Schifffahrt

auf der Moldau ein. Er ging auch auf Reisen mit uns. So fuhr er mit uns und Bekannten aus Prag beispielsweise zu unserer befreundeten Stadt Debrzno in Nord-Mittel-Polen zur Einweihung einer neuen Kirchturmuhre. Großmeister Jiří Kopejsko feierte hier mit Bischof Prof. Dr. Bernhard Slaga (†), anderen Geistlichen und mit uns als seinen Freunden den Gottesdienst. Anschließend reisten wir beispielsweise gemeinsam weiter zur schö-

nen Stadt Danzig. Seinen 70. Geburtstag in Maria Kulm konnten wir mit ihm zusammen und vielen weiteren Bekannten aus Kulm und Prag feiern. Die Schüler-Schola aus Luhe ist hier aufgetreten und hat den Gottesdienst mit rhythmischen Liedern umrahmt. Pater Jiří Kopejsko wurde 1939 in Prag geboren. Seine Priesterweihe war 1973. Im gleichen Jahr wurde er auch Kaplan in Pilsen. Am 01.08.1975 trat er sein Amt als Priester und Administrator in Maria Kulm an. Am 06.11.2001 wurde er zum ersten Mal als Großmeister und General des Ordens der Kreuzherren mit dem Roten Stern gewählt und zum zweiten Mal wurde er 2007 bis 2011 zum General und Großmeister bestimmt. 2011 wurde Pater Kopejsko von Dr. Josef Šedivý als Großmeister und General des ritterlichen Ordens der Kreuzherren mit dem Roten Stern abgelöst. In Maria Kulm waren die früher berühmte Wallfahrtskirche (Kirche Maria Himmelfahrt) und die

Propstei in schlechtem Zustand. Sie waren durch die kommunistische Herrschaft dem Verfall preisgegeben. Pater Kopejsko musste deshalb in seiner Amtszeit verschiedenste Arbeiten in Kulm ausführen, auch auf der hohen Kirchenkuppel, er musste Wasserschäden beseitigen, Schutt aufräumen und manchen Nagel zur Wiederverwendung gerade klopfen. Josef Döllner vom Förderverein Maria Kulm und weitere deutsche Besucher gaben ihm darum den wahrhaft ehrenvollen Titel „Schuttpfarrer“. Die alte Statue des Hl. Nepomuk in Maria Kulm am „Grünen Hügel“ wurde von der Wallfahrtsleitung und von der Förderinitiative Maria Kulm aus Weiden saniert und wieder neu errichtet. Hier hat Großmeister Pater Jiří Kopejsko 2012 die Einweihung vorgenommen. Die zweite Segnung erfolgte dann durch Großmeister Josef Šedivý. Großmeister Kopejsko errichtete sich auch ein kleines Häuschen in seinem

Heimatort Maria Kulm. Hier hatte er einige Jahre gewohnt und uns mehrere Male als Gäste willkommen geheißen. Als sich sein körperlicher und geistiger Zustand verschlechterte, musste er in ein Seniorenheim in Altsattl (Staré Sedlo) bei Elbogen umziehen, wo er dann auch am 18.09.2018 mit 79 Jahren verstarb. Pater und Großmeister Jiří Kopejsko und der Fördervereinsvorsitzende Josef Döllner gaben sich einen Leitspruch, der für die Erhaltung des großartigen Wallfahrtsortes Maria Kulm im Egerland steht: Maria Kulm liegt in der Mitte Europas – Maria ist im Herzen Europas!

Bgm. Dr. Preißer

Pohřeb J. M. Jiřího Kopejska O. Cr.

Dne 29.09.2018 byl ve Chlumu Svaté Maří v kryptě kostela Nanebevzetí Panny Marie pochován velmistr Páter Jiří Kopejsko, jenž se osobně znal s mnoha lidmi z Luhe-Wildenau Jeho excelence velmistr Jiří Kopejsko O.Cr. byl vícekrát v Luhe a ve Weidenu hostem a byl u nás a v obci a okolí Chlumu sv. Máří velmi oblíben. V Luhe byl velmistr Kopejsko například u svěcení sochy svatého Nepomuka a v obecní části Oberwildenau u svěcení nové pece Hornofalckého sdrůžení. My z Luhe-Wildenau jsme byli taktéž hosty velmistra Kopejska v generelátu řádu v Praze. Velmistr Kopejsko nás, jako jeho hosty z Luhe-Wildenau, z Chlumu Svaté Maří a z Prahy vícekrát pozval na projížďku lodí po Vltavě. Vydával se s námi i na cesty. Tak s námi a známými jel z Prahy například do našeho zpřáteleného města Debrzna ve středoseverním Polsku na svěcení nových věžních hodin. Velmistr Kopejsko zde slavil s biskupem Prof. Dr.

Bernhardem Slagou (†) a dalšími duchovními a s námi, coby přáteli, bohoslužbu. Následně jsme pak společně cestovali například do krásného města Gdaňsk. Mohli jsme spolu s mnoha dalšími přáteli z Chlumu a z Prahy společně slavit jeho 70. narozeniny v Chlumu Sv. Maří. Žáci školy z Luhe zde vystoupili s rytmickými písněmi, které příjemně orámovaly bohoslužbu. Páter Jiří Kopejsko se narodil roku 1939 v Praze. Na kněze byl vysvěcen v roce 1973. Ve stejném roce se stal kaplanem v Plzni. Dne 06.11.1975 nastoupil na úřad kněze a administrátora v Chlumu Sv. Maří. 06.11.2011 byl poprvé zvolen velmistrem a generálem řádu Křížovníků s červenou hvězdou a podruhé se stal generálem a velmistrem od roku 2007 do 2011. V roce 2011 byl Jiří Kopejsko ve funkci generála a velmistra řádu Křížovníků s červenou hvězdou vystřídán Dr. Josefem Šedivým. Známy kostel Nanebevzetí Panny Marie a proboství bylo dříve ve špatném stavu. Komunistická vláda odsoudila tyto objekty k zániku. Páter Kopejsko proto musel ve svém úřadě vykonávat rozličné práce,

také na kopuli kostela, kde odstraňoval škody po zatékání vody, uklízel suť a rovnal nespočet hřebíků k opětovnému použití. Josef Döllner z Chlumu a další návštěvníci mu proto dali popravdě titul „suťový farář“. Stará socha svatého Nepomuka v Chlumu Sv. Máří na „Zeleném vršku“ byla vedením poutě a iniciativou pro podporu Chlumu Sv. Máří sanována a obnovena. Tady vykonal velmistr Jiří Kopejsko 2012 její posvěcení. Druhé svěcení následovalo skrze velmistra Josefa Šedivého. Velmistr Kopejsko si zařídil malý domek v jeho domovské obci Chlumu Sv. Maří. Tady několik let bydlel

a vícekrát nás a přátelsky pohostil. Když se jeho tělesný a duševní stav zhoršil, musel se přestěhovat do domova důchodců ve Starém Sedle u Lokte, kde potom také dne 18.09.2018 ve věku 79 roků zemřel. Páter a velmistr Jiří Kopejsko a předseda podpůrného spolku Josef Döllner si dali moto, které stojí za zachování obdivuhodného poutního místa Chlumu Svaté Maří:

Chlum Svaté Maří leží ve středu Evropy –
Maria je srdcem Evropy

Bgm. Dr. Preißer

IMPRESSUM / IMPRESUM

Herausgeber: Markt Luhe-Wildenau
Vydavatel: Rathausplatz 1
D - 92706 Luhe-Wildenau

Partner: EUREGIO EGRENSIS
Partneři: Arbeitsgemeinschaft
Bayern e.V.
Fikentscherstr. 24
D - 95615 Marktredwitz

Obec Chlum Svaté Maří
Obecní úřad

náměstí J. W. Goetheho 26
CZ – 357 09 Habartov

Auflage: 2.000 Exemplare,
Vydání: © Luhe-Wildenau 2019

Übersetzung: Rudolf Černý,
Překlad: Irchenrieth

Druck: SPINTLER Druck und Verlag GmbH
Tisk: Medienhaus Weiden
Hochstr. 21
D - 92637 Weiden i.d.OPf.

Bildnachweis: Markt Luhe-Wildenau
Fotografie: www.luhe-wildenau.de
www.chlumsvatemari.cz
www.fusswallfahrt.mariakulm.de
www.luhkultour.de
www.mariakulm.eu/de/
www.krizovnici.eu
www.fu-frl.hyperlink.cz/n_krizovnici.html
www.cs.wikipedia.org/wiki/Chlum_Svaté_Maří
www.volny.cz/chlum-sv-mari/

fb: Rytířský řád Křížovníků s červenou hvězdou
Mons.Václav Malý
Živý kraj

Literatur: Buben, Milan M., Rytířský řád Křížovníků s červenou hvězdou, Praha 1996

Döllner, Josef, Danksagung zum Ableben von Pater Jiří Kopejsko, Maria Kulm, Großmeister des „Ritterlicher Orden der Kreuzherren mit dem roten Stern“, Prag, in: Falkenauer Heimatbrief, 69. Jahrgang, Nr. 6, 2018, S. 9-10

Lieder und Gebete der Fusswallfahrt nach Maria Kulm, hrsg. von M. Lukas-Fuchs, Chr. Schwab, E. Ebnet, R. Gollwitzer, 2. Aufl. Weiden 2009

Lorenz, Willy, Die Kreuzherren mit dem roten Stern, Königstein/Ts. 1964

Pastrnak P. Mag., Martin, O.Cr., 780 Jahre Ritterlicher Kreuzherrenorden mit dem Roten Stern, anl. der Festmesse in der Wiener Karlskirche, Wien 2017

Římskokatolická farnost Františkovy Lázně, Rytířský řád křížovníků s červenou hvězdou, Františkovy Lázně, S. 1-16, o. J., Ausdruck 15.06.2009

Steinlein, Susanne, Maria Kulm. Die Wallfahrtskirche Maria Kulm (deutsch und český), Schnell Kunstführer Nr. 2128, Regensburg 1994

Vlasák, Vladimír, Historie der Gemeinde Maria Kulm (český und deutsch), hrsg. von der Gemeinde Chlum Svaté Maří, Chlum Svaté Maří 2007

Wallfahrtskirche Maria Kulm. Eine Zusammenfassung, hrsg. vom Förderverein Wallfahrtskirche Maria Kulm e. V., Nürnberg 2005

Wikipedia/Wikipedie, Chlum Svaté Maří/Maria Kulm (Abruf 1/2019)

Klasickou

+ lidové u brány

v >> **Luhe** <<

neděle, 30. červen '19

17:00 hod

„Karel Gott“

z Chlumu Sv. Maří a Kynšperku (Šarkani)
na historickém náměstí v Luhe

>>> Písň Karla Gotta a tradiční sádrovona romskou hudbu <<<

>> žádný vstup !!! <<

Těšíme se na váš příchod:
Markt Luhe-Wildenau,
Vereinskartell Luhe,
LuheKulTour, DiePolottis;
349er-Rockbar, Torstüberl

Ziel ETZ | CIL EÜS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

Europäische Union
Evropská unie
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj

Das Projekt wurde aus EU-Mitteln des Ziel-ETZ-Programms Freistaat Bayern - Tschechische Republik 2014 - 2020 (INTERREG V) gefördert, die über den Dispositionsfonds der EUREGIO EGRENSIS ausgereicht werden.

Ziel ETZ | Cíl EÚS
 Freistaat Bayern –
 Tschechische Republik
 Česká republika –
 Svobodný stát Bavorsko
 2014 – 2020 (INTERREG V)

**Europäische Union
 Evropská unie**
 Europäischer Fonds für
 regionale Entwicklung
 Evropský fond pro
 regionální rozvoj

